

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई निम्न अनुसार दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण (First Phase) : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

द्वितीय चरण (Second Phase) : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णांक	उतीर्णांक	परीक्षा प्रणाली		प्रश्न संख्या × अंक	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	विषयगत	छोटो उत्तर	१० प्रश्न x ५ अंक	१.३० घण्टा
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		विषयगत	लामो उत्तर	५ प्रश्न x १० अंक	१.३० घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक समीक्षा	४ प्रश्न × १५ अंक	३ घण्टा
					विषयगत	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२ प्रश्न × २० अंक	

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिका हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०८१/०५/१२ गते देखि ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरण (First Phase)

प्रथमपत्र : खण्ड (क)

प्रशासन र व्यवस्थापन : पूर्णांक – ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ नेपालको संविधान
- १.२ शासनका आधारभूत पक्षहरू
- १.३ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन : बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.४ सार्वजनिक प्रशासन सुधारका प्रयासहरू

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्त्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४ व्यवस्थापनका नवीन आयामहरू

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ संघ तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशको आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ संघीयता, विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसोबास
- ४.१० विपद् व्यवस्थापन

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानूनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनौट

- ६.१ नेपालका विविध जात / जाति / वर्ग / समुदायको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाति, मधेशी, दलित, थारु/राना थारु, मुस्लिम, अपांग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू
- ६.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा धार्मिक पर्यटन र प्रदेशको कला र संस्कृति

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र : खण्ड (ख)

सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय : पूर्णांक - ५०

१. निजामती सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी

- १.१ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
- १.२ कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रकृया एवम् असर)
- १.३ सुदूरपश्चिम प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९
- १.४ सुदूरपश्चिम प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६
- १.५ नेपाल शिक्षा सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति) नियमहरू, २०५०

२. सार्वजनिक सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी

- २.१ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- २.२ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७
- २.३ सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ र नियमावली, २०८०
- २.४ सुदूरपश्चिम प्रदेश सुशासन ऐन, २०७५
- २.५ सुदूरपश्चिम प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८

३. सार्वजनिक सेवामा समन्वय सम्बन्धी

- ३.१ अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र एवम् असर)
- ३.२ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७
- ३.३ सुदूरपश्चिम प्रदेश तथा स्थानीय तह (समन्वय तथा विवाद समाधान) ऐन, २०७९
- ३.४ स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रक्रिया ऐन, २०७५

४. विद्यालय तहमा सेवाप्रवाह सम्बन्धी

- ४.१ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रकृया एवम् असर)
- ४.२ विद्यालय शिक्षाको राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६

५. शिक्षा प्रणालीको व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन

- ५.१ शिक्षा ऐन, २०२८ र शिक्षा नियमावली २०५९
- ५.२ अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ र नियमावली २०७७
- ५.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५
- ५.४ विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ऐन, २०५०
- ५.५ सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान ऐन, २०७७
- ५.६ सुदूरपश्चिम प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६
- ५.७ सुदूरपश्चिम प्रदेश बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७७
- ५.८ सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकुद ऐन, २०७६
- ५.९ विश्वविद्यालयहरूका ऐनहरू (औचित्य, उद्देश्य, संगठन, संरचना, प्रमुख विशेषताहरू)

६. शिक्षामा नीतिगत व्यवस्था सम्बन्धी

- ६.१ चालु आवधिक योजनामा शिक्षा र सुदूरपश्चिम प्रदेशको चालु आवधिक योजनामा शिक्षा
- ६.२ शिक्षा नीति, २०७६ र राष्ट्रिय विज्ञान तथा नवप्रवर्तन नीति, २०७६
- ६.३ दिगो विकास लक्ष्य राष्ट्रिय कार्यढाँचा र शिक्षा सम्बन्धी लक्ष्य, सूचक र दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण

७. शिक्षामा सञ्चालित मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू

- ७.१ विद्यालय शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)
- ७.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)
- ७.३ उच्च शिक्षाको क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)
- ७.४ सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको आवधिक योजना र चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समेटिएका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू

८. सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको संगठन संरचना र दरबन्दी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

ΩΩΩ

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीयपत्र

सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय : पूर्णांक – १००

1. Educational Policies and Planning

- 1.1 Formulation of educational policies
- 1.2 Issues related to educational policies
- 1.3 Analysis of educational policies vis 'a vis the issues
- 1.4 Assessment of trends of policy implementation
- 1.5 Educational Management Information System
- 1.6 Formulation of educational plans
- 1.7 Different approaches to, tools and techniques of educational planning
- 1.8 Micro level planning
- 1.9 Issues in educational planning (expanding access, improving quality and enhancing efficiency of the system)

2. School curriculum and assessment

- 2.1 Principles of curriculum development
- 2.2 Issues associated with curriculum development (inclusion of local elements, language policy)
- 2.3 Design, development and delivery of curricular materials
- 2.4 Instructional Design and management
- 2.5 Approaches to and practices of assessing student achievement
- 2.6 Problems and issues associated with the management of examinations

3. Teacher Management and development

- 3.1 Planning for teacher requirement
- 3.2 Teacher personnel management
- 3.3 Teacher licensing
- 3.4 Different models and practices of promotion and career development
- 3.5 Approaches to training and professional development
- 3.6 Teacher management issues in the context of decentralized management of education

4. School governance

- 4.1 Concept of school governance
- 4.2 Concept of learning organization
- 4.3 Centralized Vs decentralized school governance
- 4.4 Principles of and mechanism for accountability in educational management
- 4.5 Modalities for stakeholder participation in school management
- 4.6 Governance of higher secondary education

5. Financing in education

- 5.1 Approaches to financing of education system
- 5.2 Resource targeting to the special needs-groups
- 5.3 Different issues in the financing of education
- 5.4 Cost-sharing
- 5.5 Private sector involvement in education and its implications
- 5.6 Support of development partners in education
- 5.7 Project based funding and its implications
- 5.8 Priorities for resource allocations among different sub-sectors of education

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

5.9 Trends of educational financing in Nepal

6. Higher education and its management

6.1 Human-resource requirement and roles of higher education

6.2 Issues associated with the management of higher education - Quality/Relevance, Access/Equity and Efficiency

6.3 Dynamics of autonomy and accountability in the management of higher education

6.4 Financing of higher education

6.5 Modalities of public-private partnership in higher education

6.6 Models of university education (deemed, open, affiliation)

6.7 Roles of University Grant Commission (UGC)

7. Management of Technical Education (TE) and Vocational Training (VT)

7.1 Assessment of human-resource requirement

7.2 Technical education and employment promotion

7.3 Poverty alleviation and vocational training

7.4 Management of TE and VT

7.5 Design and delivery of TE and VT

7.6 Financing of TE and VT

7.7 Partnership with private sector in the provision of TE and VT

7.8 Issues associated with the management of TE and VT

8. Management of Non-Formal Education

8.1 Concept and approaches to Non-Formal Education (NFE)

8.2 NFE program its link with poverty alleviation and people empowerment

8.3 Community Learning Centre (CLC) and its contributions for rural development

8.4 Modalities in the delivery of NFE

8.5 Use of Media in the delivery of NFE

8.6 Role of central government, local government, NGOs/CBOs and local community in the management of NFE

8.7 Issues associated with the management of NFE

9. Quality and efficiency in the delivery of educational services

9.1 Perspectives of quality education

9.2 Defining and measuring quality in educational services

9.3 Mechanism for improving quality (Supervision, Monitoring, Follow up support)

9.4 Efficiency in the provision of educational services

10. Research and development in education

10.1 Different approaches to educational research

10.2 Purposes of research in education (formative and summative)

10.3 Use of research in policy formulation, planning and program development

10.4 Role of educational research in bringing innovation in educational programs

10.5 Assessment of findings and implementation of national research studies in education sector

11. Enhancing institutional capacity for effective service delivery

11.1 National education management system

11.2 Assessment of effectiveness of existing institutional arrangement

11.3 Effective utilization of institutional capacity

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 11.4 Requirement and models of Human resource development
- 11.5 Sustainability in institutional arrangement and human resource development

12. Recent trends in education

- 12.1 Democracy and education
- 12.2 Equality of educational opportunity and results
- 12.3 Global perspectives in education (diversity education, peace education, tolerance, etc.)
- 12.4 Promotion of local knowledge base and local technology
- 12.5 Localization of educational management (Establishing school-community bond)
- 12.6 Modern technology in education

13. Comparative education

- 13.1 Comparative study of education system in the SAARC region
- 13.2 Education policies
- 13.3 Curriculum structure
- 13.4 Management system
- 13.5 Teacher support services

14. Crosscutting issues in education

- 14.1 Gender in education
- 14.2 Child right and education
- 14.3 Poverty alleviation and education
- 14.4 Special Needs Education
- 14.5 All-round development of children and provision of ECD programs
- 14.6 Participation of females and special need-groups in educational management
- 14.7 Distance and Open Learning (DOL)
- 14.8 Education and Sports: Holistic personality development
- 14.9 Civic Education
- 14.10 Education in Emergencies
- 14.11 Career Counselling

ΩΩΩ

द्वितीय चरण (Second Phase)

अन्तरवार्ता (Interview)

पुर्णांक : २५

ΩΩTHE ENDΩΩ